

3 | Čo sa to s nami deje?!
náučné články

5 | Kedy sa Pán Ježiš narodil?
náučné články

6-7 | Pocit záchrany je úžasný
rozhovor

8 | Vianočné zvyky v Tepličke
aktuálna téma

Ukradli nám Vianoce

Ešte tu nebola ani prvá adventná nedela a supermarkety ohlásili vianočnú sezónu. Do obchodov namontovali Deda Mráza alebo Santa Klauza, ozdobené vianočné stromčeky, do reproduktorov začali púšťať vianočné piesne. Navodili skutočnú vianočnú atmosféru, aby každý návštevník doslova cítil, že Vianoce sú hneď za dvermi, že treba kupovať dnes, lebo zajtra už bude neskoro.

Keď sa nad tým všetkým zamýšľam, nemôžem sa ubrániť pocitu, že nám ukradli Vianoce. Totiž ide o to, čo dominuje Vianociam, čo je ich nosnou myšlienkou a čo len doplnkom. Vianoce sú predsa o narodení Pána Ježiša. To

on je dominantou Vianoc, on určuje ich obsah, On je ťažiskom i centrom vianočných sviatkov. On – Ježiš Kristus, náš Pán a Spasiteľ, Boh, ktorý sa stal človekom, aby nás vykúpil. To všetko ostatné by malo byť iba doplnkom, dodatkom vianočných sviatkov.

Skutočnosť je však – ako sa zdá – trochu iná. Vianoce a Pán Ježiš sú zahádzané hromadou potravín a nápojov od výmyslu sveta, textíliami a iným spotrebným tovarom v prehojnom množstve. Ľudia, nevinímajúc ani veriacich, už nemajú času uvidieť Krista, vidia len „vidinu“ darčiekov a hromadu kupujúcich. A niektorí nejdú ani na vianočnú svätú omšu, lebo

si potrebujú oddýchnuť od predvianočného zhonu.

Čo s tým možno urobiť? Máme snáď žiadať, aby predávajúci nepredával, aby zatvoril obchod? Máme mu to nanútiť násilu? Máme mu zakázať namontovať jasličky v predajni, lebo to patrí iba do kostola? Nie, to by nebola správna cesta, to by nebolo dobré riešenie. Riešenie je v každom z nás. To my si nemáme dať nanútiť ich spôsob života, to my sa nesmieme stať konzumentmi ich Vianoc. My si musíme udržať vlastný kresťanský spôsob života a máme žiť naše Vianoce, nie ich Vianoce.

Naším Vianociam nech dominuje Pán Ježiš, svätá omša, svätá spoveď, Bo-

žie slovo. Nenechajme sa okradnúť o Vianoce a nenechajme si vnútiť ich spôsob Vianoc. Ak sa necháme obrať o Krista, o náboženský rozmer Vianoc, nechali sme sa okradnúť a sviatky prežijeme ako „vykradnutí“ ľudia.

Dnešný kresťan, opravdivý kresťan, je „plavcom“, ktorý pláva proti prúdu, je chodcom, ktorý kráča proti vetru, je človekom, ktorý nesplýva s davom, ale zmýšľa samostatne a kresťansky. Napriek tomu je človekom vnútorne bohatým, plným nádeje v naplnenie Kristových prisľúbení, vždy pripravený oslaviť Boha a priniesť pokoj ľuďom dobrej vôle.

Ján Duda ■

editoriál

Milí čitatelia!

Čakanie má svoje čaro. No zvyčajne len vtedy, keď čakáme, že príde ktosi, na koho sa veľmi tešíme. Alebo vtedy, keď čakáme na správu. A má byť s najväčšou pravdepodobnosťou dobrá. Čakanie je úžasné aj vtedy, keď sa má udiat niečo veľmi príjemné, radostné.

Je pozoruhodné, ako taký čakajúci človek žiari. Vidno to na jeho tvári, v očiach, na jeho výraze. Človek tuší, že TO čoskoro príde. Vidieť to na ňom celom. Takému človeku možno aj tak trochu závidia, pretože žiari šťastím. A radi by boli možno na jeho mieste, v jeho koži.

O čo viac by mal žiarieť kresťan, ktorý netuší, ale naopak je presvedčený, že aktívne čakať sa oplatí celý život, lebo TO príde. Kristus nelenže príde, On prichádza. Denne. A dáva nášmu životu zmysel i cieľ.

Bolo by fajn, keby sme ako kresťania viac žiarili. Keby to bolo vidno na našich tvárach, v našich očiach, na našom správaní. Myslím, že sme častokrát pre tento svet málo presvedčiví. Možno aj preto, že nedokážeme dať najavo, že sme šťastní. A že to šťastie nie je vrtkavé, ale stále, pretože vychádza z ozajstného vnútorného pokoja, ktorý dáva len a len Boh.

Prajem nám všetkým, aby sme počas týchto vianočných sviatkov načerpali veľa ozajstnej radosti, ktorú budeme môcť ponúknuť tomuto svetu. Aby bolo hmatateľne cítiť, že nemáme tušenie, ale presvedčenie, že Ježiš je naša Cesta, Pravda a Život.

Požehnané sviatky narodenia Pána vyprosujú

Monika Hodnická
a celý redakčný tím

zdravotnícke okienko

Na záver roka 2007

Ďalší rok sa chýli k svojmu koncu. Vianočný čas poskytuje viac príležitostí na zastavenie a obhliadnutie. Kladieme si množstvo otázok. Počítame úspechy i prehry. Pochybujeme nad niektorými rozhodnutiami. Dávame si nové predsavzatia. Plánujeme...

Média nás zaplavujú správami o rekordnom hospodárskom raste. Všetci už v podvedomí začíname prepočítavať v eurách. Pri letmom pohľade na kraj pod Tatrami všetko svedčí o neslýchanom stavebnom boome. Spoločnosť navonok prezentuje svoju ekonomickú silu a potenciál. Ako je to s našim vnútrom, vzťahmi, stavom našich rodín?

Máme stále viac prostriedkov, ktoré nám uľahčujú život. Napriek tomu máme stále menej voľného času pre seba, pre priateľov, pre pestovanie nezištných vzťahov, pre pomoc slabým a chorým. Ľudia sa napohľad majú lepšie a lepšie a pritom nie sú vnútorne spokojní.

Záverom roka v nemocnici viac ako inokedy pribúdajú hospitalizácie podnapitých detí vo veku 13-18 rokov. Nezriedka sú v hlbokom bezvedomí, podchladené. Opité dieťa má iný metabolizmus alkoholu ako dospelý človek. Znesie menej alkoholu, rýchlejšie upadne do bezvedomia. Internet i priatelia ponúkajú zaručené kombinácie alkoholu s drogami, rôzne kokteily, ktoré mladých lákajú vyskúšať. Nezriedka stav vyžaduje liečbu na jednotke intenzívnej starostlivosti. Takáto situácia je mementom nielen pre dieťa, ale hlavne pre rodinu. Záverom roka musím konštatovať, že opitých detí pribúda.

Mamičky sa v hraničných životných situáciách neraz opatrne priznávajú k ťažkej životnej situácii a partnerským problémom v rodine. Fyzické či psychické týranie nie je zriedkavé. Pre mnohé ostáva ako tajomná trinásť komnata. Naša legislatíva neposkytuje pre týrané ženy dostatočnú ochranu. Nemáme vytvorenú ani sieť inštitúcií,

ktoré by týmto ženám a ich rodinám dokázali pomôcť v kritických situáciách. V médiách sa občas objavujú „prvé lastovičky“ upozorňujúce na potrebu pomoci týraným ženám a ich rodinám. Mnohé z nich však ostávajú neidentifikované, anonymné, bojazlivé. Praktický život náš často necháva v takýchto prípadoch pasívnych a bezradných. Záverom roka musím konštatovať, že týraných žien pribúda.

Spomínané spoločenské javy rezonovali mojim vnútrom v uplynulom roku. Prinášala mi ich len tak „na okraj“ moja každodenná práca v nemocnici. Kladiem si preto otázku, aké je duševné zdravie našej spoločnosti? Tieto dva javy sú jej zrkadlom. Vypelost spoločnosti sa prejavuje v schopnosti postarať sa o slabých a chorých. Preto záverom roka želim nášmu dlho skúšanému zdravotníctvu, aby sa konečne zreformovalo. Nám všetkým želim, aby sme boli citliví k potrebám slabých a chorých, aby kvantita nebola na úkor kvality, aby sme nedovolili ekonomickému hľadisku prevýšiť to ľudské v nás.

Pokojně a požechnaně vianočné sviatky želim

Jana Virčíková,
lekárka

Vydáva Rímskokatolícky farský úrad Markušovce pre farnosť Markušovce a filiálky Teplička, Pod Teplička a Lieskovany. Zodpovedná redaktorka: Mgr. Monika Hodnická. Redaktori: MUDr. Mária Košalová, Adriana Lazorová, Peter Lazor. Sadzba a grafická úprava: Ing. Peter Hamrák. Technické spracovanie: Tlačiareň Kežmarok. Jazyková spolupráca: Mgr. Dagmar Repaská. Odborný konzultant: Prof. ThDr. Ján Duda, PhD., Imprimatur: Prof. ThDr. František Tondra, spišský diecézny biskup, BÚ 16.2.1999, č. prot. 113/99. Registrované OÚ, odbor školstva a kultúry v Spišskej Novej Vsi, reg. č. 2/99. Náklad 1000 kusov. Adresa redakcie: Rím. kat. farský úrad, Michalská 52, 053 21 Markušovce. Nepredajné. E-mail: info@pokojadobro.sk. <http://www.pokojadobro.sk> Redakcia si vyhradzuje právo upravovať príspevky. Nevyžiadané rukopisy nevraciam.

Čo sa to s nami deje?!

Voľné vzťahy

Naozaj, čo sa to s nami deje? S nami, veriacimi? Mladí ľudia žijú spolu ako druh a družka niekoľko rokov pod jednou strechou v jednom byte a nechcú sa zosobášiť, dokonca ani civilne nie. Ale keď sa im narodí dieťaťko, prídu na faru a chcú dieťaťko pokrstiť. Darma sa im dohovára, že je ich povinnosťou prejaviť aspoň minimálnu vôľu, že budú vychovávať svoje dieťa v katolíckej viere, a preto, aby sa ukázali v nedeľu na sv. omši, niektorí nie sú ochotní urobiť ani to minimum, ktoré od nich Cirkev žiada. Dokonca nájdú sa aj takí, ktorí otvorene povedia, že do kostola na sv. omšu nebudú chodiť. Ak sa farár obráti na ich rodičov, títo často len bezmocne pokrčia plecami. A ich starí rodičia sa modlia s bolesťou v srdci a zatvárajú si oči, aby nemuseli vidieť a uši, aby nemuseli nič počuť. Ale vidieť, akú veľkú bolesť nosia vo svojom srdci, akú veľkú bolesť im spôsobuje spôsob života ich detí a vnukov. Ale títo si žijú svojím životom tak, akoby bolesť ich rodičov a starých rodičov sa ani len nedotkla ich srdca, ich duše. Človek si nutne kladie otázku: či túto bolesť svojich najbližších nevnímajú, alebo ju ignorujú? Alebo sú tak otupení? Čo sa to s nimi vlastne deje, že im je bolesť blízkych ľudí ľahostajná?

Civilne rozvedení a znova zosobášení

Ďalším problémom sú manželia, ktorí boli cirkevne zosobášení, civilne sa rozvedli a znova civilne zosobášili. Katolícka cirkev si váži civilné manželstvo, aj keď ho nepovažuje za platné, lebo týmto manželstvom muž a žena deklarujú aspoň pred civilnou vrchnosťou, že chcú žiť ako manželia. Je to veľký posun v porovnaní s voľnými partnerskými vzťahmi, ktoré ignorujú cirkevnú i občiansku vrch-

nosť. Len civilní manželia však nemôžu prijímať Eucharistiu a táto ich situácia nie je len ich bolesťou, ale aj bolesťou Cirkvi. Takíto manželia však môžu modliť sa, chodiť na sv. omšu

a počúvať Božie slovo. Ak takto žijú a narodí sa im dieťaťko, môžu požiadať o krst a bez problémov sa ich žiadosti vyhovie, lebo existuje predpoklad, že svojmu dieťaťu poskytnú základy katolíckej viery. Veľmi ťažko sa im však vysvetľuje, prečo nemôžu prijímať Eucharistiu, prečo nemôžu byť krstnými a birmovnými rodičmi. Niektorí ťažko berú svoju situáciu a myslia si, že ich Cirkev poškodzuje. Nechápú, že ich situácia je zložitá a mali by si priznať, že ich kresťanský život nie je celkom v poriadku a akceptovať svoju situáciu a tiež akceptovať i postoj Cirkvi. Základom je vždy účasť na nedeľnej svätej omši. Kto teda chodí v nedeľu do kostola a modlí sa, tomu Cirkev vždy poslúži v rámci svojich možností.

Nepraktizujúci

Istý pán, ktorý prišiel požiadať o krst svojho dieťaťa, sa urazil, keď som o ňom poznamenal, že je nepraktizujúci veriaci. A dal mi to patrične najavo, že mám o ňom nesprávny názor a požiadal ma, aby som sa opravil. Preto som ho poprosil, aby mi dal odpoveď, kedy bol naposledy na sv. omši a kedy pri sviatosti zmie-

renia. Nepamätal si. A tak som mu vysvetlil, že ak verí v Pána Boha, je veriaci, ale ak nechodí v nedeľu na sv. omšu a nemodlí sa, vlastne svoju vieru nepraktizuje, nerealizuje. Preto je nepraktizujúci. Po tomto vysvetlení to pochopil.

Účasť na nedeľnej svätej omši

Keď sme pri nedeľnej sv. omši, v posledných rokoch sa čoraz viac začína šíriť názor, že do kostola chodiť nemusíme, že nemusíme byť organizovaní v nejakej Cirkvi a pritom môžeme byť veriacimi. Vidieť to aj na niektorých známych osobnostiach verejného a kultúrneho života, ktorí otvorene deklarujú aj v médiách, že sú veriaci, ale nie sú organizovaní v nijakej

Cirkvi alebo náboženskej organizácii. Myslím si, že tento trend si osvojili aj niektorí veriaci najmä z radov mladšej generácie, čo možno badať aj v účasti na nedeľných bohoslužbách. Tento názor považujem za hlboké nepochopenie života viery, ba považujem ho za škodlivý, za poškodzujúci súčasné i budúce generácie veriacich. Viera v Boha a v život večný je čosi živé, čo treba budovať. A nositeľmi kresťanskej tradície viery boli, sú i budú vždy živé spoločenstvá veriacich, ktorí sa schádzajú v deň Pánov, v nedeľu, pri stole Božieho slova a Eucharistie ako chleba večného života. Opakujem: nositeľmi tejto viery sú vždy takéto živé spoločenstvá veriacich. Kto sa teda zriekne spoločenstva veriacich a prestane chodiť na nedeľnú sv. omšu, môže svoju vieru stratiť a určite ju stratia jeho deti alebo jeho vnúčatá. Ak nebudeme mať živé cirkevné spoločenstvá viery zhromažďujúce sa na nedeľnej sv. omši, kto potom bude medzi nami nositeľom Kristovho posolstva? Preto je povinnosťou každého katolíka, aby sa zúčastňoval nedeľnej bohoslužby, aby tak prispieval k rastu svojej viery a sám sa stal ako člen cirkevného spoločenstva veriacich nositeľom tradície živej viery.

Zbedačené manželstvá

Nemožno nespomenúť aj situáciu tých katolíckych manželstiev, ktorí odišli za prácou do blízkeho i ďalekého zahraničia. Niektorí sa dostali do Ameriky, iní pracujú v Írsku, Anglicku, Nemecku, Rakúsku. A nie sú to len muži, ale aj ženy – manželky a matky. Chodia pracovať najmä ako opatrovatelky detí alebo starých ľudí. Kalkuluje sa s možnosťou väčšieho zárobku a takúto situáciu považujú iba za prechodnú, dočasnú, kým sa finančne nepostavia na nohy, kým si nepostavia dom, nenašporia na iné materiálne statky. Žiaľ, poznám situácie, že sa skutočne finančne postavili na nohy, postavili si krásny dom, do ktorého sa už nemal kto nasťahovať, lebo manželstvo sa im rozsypano a oni si našli nové „lásky“, nových partnerov a z manželov sa stali dvaja cudzí ľudia, ktorých nedokázali udržať pohromade ani ich vlastné deti. Aj toto sú prípady, pri ktorých Cirkev cíti bolesť a zármutok.

Čo sa to len s nami deje...

Vieme, že niečo sa s nami deje, že niečo tu nie je v poriadku. Často nie sme schopní ovládať našu slobodu, nevieme odolať lákavým ponukám v hypermarketoch, hráme o rýchle a ľahké zbohatnutie. Často nevieme rozlíšiť, čo sú intrigy (zlavy, výhody...) a čo seriózne ponuky. Dnes majú ľudia veľmi veľké možnosti, ale zabúdajú alebo nechcú vidieť, že nemôžu vedieť všetko, vidieť všetko, chcieť všetko, ale len niečo, na im sily stačia. Že možno chcieť len to, čo nezburá manželské a rodinné vzťahy, čo nezničí pokoj duše a vieru v Boha. Ak nezvládame samých seba, svoju slobodu a nepanujeme nad možnosťami, ktoré sa nám naskytujú, potom sa s nami niečo deje. A ak sa s nami niečo deje, treba s tým niečo urobiť. Niečo, čo upevní rodinné vzťahy, čo zveladí pokoj duše a posilní vieru v Boha.

Ján Duda

Rok biskupa Jána Vojtaššáka

Spišský diecézny biskup Mons. František Tondra od 14. novembra 2007 do 14. novembra 2008 vyhlásil Rok biskupa Jána Vojtaššáka pri príležitosti 130. výročia od jeho narodenia.

Táto skutočnosť vyvolala opäť záujem televízie, novín a časopisov. Napísali sa opäť ďalšie články, komentáre. Opäť vystúpila do popredia otázka: bude blahorečený alebo nebude?

Všetci vieme, že biskup Ján Vojtaššák mal byť blahorečený pri návšteve Jána Pavla II. na Slovensku v roku 2003. Krátko pred touto návštevou však Svätá Stolica upustila od aktu blahorečenia, hoci vyjadřila svoj obdiv a uznanie nad utrpením biskupa Vojtaššáka. Pripomína mi to situáciu arcibiskupa Romera, ktorý bol v roku 1984 zavraždený v San Salvadore pri slávení sv. omše v kostole. Tam ho zastrelili. Keď tohto roku pápež Benedikt XVI. cestoval na návštevu Brazílie, počas letu v lietadle usporiadal s prítomnými novinármi tlačovú besedu. Od jedného z novinárov dostal aj otázku o blahorečení arcibiskupa Romera. Benedikt XVI. pokojne zareagoval a povedal, že si váži život i mučenícku smrť arcibiskupa, ktorého zavraždili a určite raz bude blahorečený. Ale nateraz mnohí spájajú s jeho postavou svoje vlastné politické a ideologické vízie. Preto s aktom beatifikácie treba ešte trochu počkať, kým sa jeho osobnosť očistí od týchto vízií, aby sa naplno ukázal duchovný a náboženský rozmer jeho utrpenia a mučeníckej smrti. Slová pápeža tu necitujem doslovne, ale voľne a tak, ako som ich pochopil.

Podľa môjho názoru, niektorí ľudia dávajú osobe biskupa Jána Vojtaššáka politický a ideologický rozmer. Ba isté skupiny zámerne takéto myšlienky šíria a umelo udržujú. Biskup Vojtaššák nebol politik. Výslovne to povedal v jednej zo svojich kníh aj poslanec vojnového Slovenského štátu Pavol Čarnogurský. Podľa neho Vojtaššák tvrdohlavo hájil náboženské záujmy a nevedel robiť kompromisy, a preto sa s ním nedala robiť politika, lebo politika je o kompromisoch. Pavol Čarnogurský biskupa Vojtaššáka dobre poznal, lebo študoval so svojim bratom Jánom v malom kňazskom seminári v Levoči. Keď chcel vstúpiť do veľkého kňazského seminára v Spišskej Kapitule a bezprostredne sa pripravovať na kňazstvo, sám biskup Vojtaššák ho usmernil a poradil mu nastúpiť do Učiteľského ústavu v Spišskej Kapitule, a tak sa stal učiteľom. Jeho brat Ján Čarnogurský sa stal kňazom Spišskej

Biskup Ján Vojtaššák

diecézy a dosiahol aj doktorát teológie v Ríme, kam ho poslal študovať biskup Vojtaššák. Po návrate z Ríma ho ustanovil za špirituála v Kňazskom seminári v Spišskej Kapitule. Žiaľ, zomrel mladý na úpal, keď z bohoslavcami pešo putoval na Mariánsku horu v Levoči. Stalo sa to v roku 1937. Vtedajší Vojtaššákov osobný tajomník Mons. Jozef Kapala napísal, že pri pohrebe Jána Čarnogurského biskup Vojtaššák plakal. Smrť tohto dobrého kňaza na biskupa Vojtaššáka citovo veľmi doľahla. Žiadalo by sa, aby súčasní katolíci na Slovensku upriamili väčšiu pozornosť na osobu špirituála Jána Čarnogurského a nakoľko to bol čnostný a šlachetný kňaz, bolo by potrebné zväziť eventuálne i proces jeho beatifikácie. Pavol Čarnogurský teda dobre vedel, čo o Vojtaššákovi hovorí. Sám biskup Vojtaššák povedal, že každú svoju verejnú činnosť vždy chápal ako stavovskú, teda vyplývajúcu z jeho biskupského stavu.

V roku 2003 súčasný spišský biskup Mons. František Tondra nariadil exhumáciu ostatkov biskupa Vojtaššáka a ich následné pochovanie v katedrále v Spišskej Kapitule pod oltárom Panny Márie. Bol to postoj, ktorým Spišská diecéza jasne pred celým svetom deklarovala, čo si o Vojtaššákovi myslí a prečo sa modlí za jeho blahorečenie. Rok biskupa Jána Vojtaššáka v Spišskej diecéze v roku 2007-2008 je podobným gestom: miestna cirkev pod Tatrami je presvedčená, že biskup Ján Vojtaššák prijal utrpenie a smrť z lásky k Bohu a Cirkvi a záver jeho života nesie známky skutočného mučovníctva; preto sa neprestávame modliť k Bohu, aby nám aktom blahorečenia dal biskupa za príklad lásky k Bohu a aby sme mohli biskupa aj verejne vyznávať a prosieť v modlitbách o príhovor u Boha.

Ján Duda

Kedy sa Pán Ježiš narodil?

Trampoty s časom

S časom sú niekedy veľké trampoty. Sme už zvyknutí mať na ruke hodinky, a tak stačí len pozrieť sa na ne a hneď vieme, aký je čas. Sú hodinky aj s dátumom, a tak vieme aj to, aký je deň i aký je rok. Ale z času na čas nastane aj problém najmä na jeseň a na jar, keď sa mení čas a máme si posunúť čas o hodinu dopredu alebo o hodinu dozadu. Riadim sa prakticky tým, či budem spať o hodinu dlhšie alebo o hodinu kratšie, preto má radšej tú zmenu, ktorá mi umožní spať o hodinu dlhšie. No stalo sa aj to, že som si to poplietol a namiesto toho, aby som spal o hodinu dlhšie, vstal som o hodinu skôr. Len si predstavte situáciu, že prídete na autobusovú zástavku a nikde živej duše, ba ani autobus neprichádza alebo prídete o dve hodiny skôr na bohoslužby. Naozaj, s časom sú niekedy aj trampoty a pritom zmeny času sa konajú iba dva razy v roku.

Kedysi dávno však ľudia nemali hodinky na rukách, na mestských hradbách boli slnečné hodiny, ľudia sa riadili približne podľa východu a západu slnka. A roky, ako počítali roky? Snažili sa ich počítať podľa nejakej významnej udalosti. Napríklad Rimania počítali roky od založenia mesta Ríma (lat. ab Urbe condita), Indiáni podľa prežitých zím. A mesiace rátať podľa splny mesiaca. Preto aj s časom Ježišovho narodenia to nie je také jednoduché.

Čas narodenia

Evanjelista Matúš ako úvod k udalosti Ježišovho narodenia uvádza rodokmeň, v ktorom začína od Abraháma a končí u Jozefa, pestúna Pána Ježiša. Od Abraháma po Dávida bolo 14 generácií, od Dávida po babylonské zajatie 14 a od babylonského zajatia po Jozefa tiež 14 generácii. Štrnásťka je čísená hodnota Dávidovho mena (porov. J. Ratzinger, Ježiš Nazaretský, s. 27). V tomto zmysle sa Ježišovo narodenie má chápať ako narodenie definitívneho Dávida, ktorý založí nové „Kráľovstvo Izraela – Božieho ľudu“. Toto datovanie Ježišovho narodenia má skôr teologický čiže Boží zámer, ale o čase Ježišovho narodenia nám hovorí veľmi málo. Trochu presnejšie

nám o tom hovorí evanjelista Matúš v druhej kapitole, kde uvádza, že Ježiš sa narodil v Betleheme „za čias kráľa Herodesa“ (Mt 2,1). A z iných historických zdrojov vieme, že kráľ Herodes vládol na prelome nášho letopočtu za panovania rímskeho cisára Augusta.

U Lukáša nájdeme viac súvislostí, ktoré naznačujú čas narodenia Pána Ježiša. Aj on spomína kráľa Herodesa (Lk 1,5), ale zároveň uvádza, že Ježiš sa narodil v čase súpisu obyvateľstva, ktoré nariadil rímsky cisár Augustus a Sýriu spravoval rímsky vojvodca Kvírinus (Lk 2,1-2). Lukáš uvádza ešte ďalšie osobnosti, podľa ktorých možno hľadať čas Ježišovho narodenia. Napríklad spomína, že keď Ježiš začal verejne účinkovať, rímskym cisárom už bol Tiberius a Judeu spravoval rímsky vojvodca Pontius Pilát. Veľkňazmi Izraela boli Annáš a Kajfáš (Lk 3,1-2). Z iných prameňov vieme, kedy bol cisárom v Ríme Tiberius, kedy bol Pilát rímskym vojvodcom v Judei, kedy bol veľkňazom Kajfáš. Tak aspoň približne vieme datovať narodenie a účinkovanie Pána Ježiša s veľmi pravdepodobnou presnosťou týkajúcou sa roku (alebo rokov), nie však dňa a mesiaca.

U Marka je to ešte zložitejšie, pretože svoje evanjelium začína krstom Jána Krstiteľa, ktorý pokrstil Ježiša v Jordáne. Ale aj v Markovom evanjeliu nachádzame určité historické postavy, podľa ktorých môžeme datovať Ježišovo pôsobenie. Napríklad sťatie Jána Krstiteľa, ktoré vykonal kat na rozkaz Herodesa Agripu, ktorý hriechne žil s manželkou svojho brata Herodias, ktorá mala dcéru Salome (Mk 6,14-29).

Základateľom kresťanského letopočtu, ktorého počiatok sa začína Ježišovým narodením, je Dionýzium

Exiguus. Tento svojím bádáním došiel k záveru, že Pán Ježiš sa narodil niečo menej ako dva roky pred Herodesovou smrťou, a teda roku 754 od založenia mesta Ríma. Bádania novších autorov sa však prikláňajú k názoru, že Pán Ježiš sa pravdepodobne narodil o šesť rokov skôr (Porov. F. Kišiday, Kresťanstvo, s. 41).

Napriek tomu, že nedokážeme určiť presne deň, mesiac a rok Ježišovho narodenia, ale dokážeme určiť iba rok s veľkou pravdepodobnosťou (a vieme určiť roky jeho verejného účinkovania), táto skutočnosť nám stačí na to, aby sme uznali, že Ježiš Nazaretský bol skutočnou historickou osobou žijúcou na tejto zemi. Keby sa nenarodil a nežil, čas by sa rátal inak než dnes.

Prečo 25. december?

Už z druhého storočia máme prvú písomnú zmienku, že niektoré kresťanské spoločenstvá žijúce vo východnej časti Rímskej ríše (Carihrad a okolie) si pripomínali Ježišovo narodenie 6. januára. Sv. Ján Zlatoustý prináša svedectvo, že 6. januára si kresťania v Antiochii a v Egypte pripomínajú Ježišovo narodenie a zároveň aj Ježišov krst v rieke Jordán. Nezávisle od toho vznikala v západnej časti Rímskej ríše iná prax. Z roku 336 existuje prvá písomná zmienka o tom, že kresťania v Ríme začali sláviť deň narodenia Pána Ježiša 25. januára. Tento dátum je dňom zimného slnovratu a tento deň sa v Ríme slávil s veľkou pompéznosťou a rôznymi pohanskými zvykmi, ktoré boli pre kresťanov neprijateľné. Preto sa kresťania zavedením sviatku narodenia Pána Ježiša pokúsili potlačiť pohanský sviatok a s ním spojené pohanské zvyky. Pre kresťanov bol Pán Ježiš skutočným Slnkom ich života a spásy.

Keď sa oba sviatky rozšírili, 25. decembra si kresťania viac pripomínali Ježišovo narodenie, kým 6. januára sa zdôrazňovala viac udalosť návštevy troch kráľov a Ježišovho krstu v Jordáne. V súčasnosti je to rozdelené: 25. decembra slávime slávnosť Narodenia Pána, 6. januára slávnosť Zjavenia Pána (Pán sa dal spoznať pohanom, ktorých reprezentujú traja kráľi) a napokon posledná nedeľa vianočného obdobia je nedeľou Krstu Pána.

Ján Duda ■

(Nielen) vianočné darovanie

Obdarúvavame sa hocičím. Každý darček poteší. Hlavné, ktoré sú darované úprimne a s láskou alebo aj tie, ktoré prídu nečakane v pravý čas. No je aj taký dar, ktorý pomôže zdraviu človeka alebo mu dokonca zachráni život. Takto obdarovaný človek potom pocíti radosť z toho, že sa akoby druhýkrát narodil. A to nielen na Vianoce.

Zázračná tekutina

Ľudská krv je nenahraditeľná. Ak ju človek stratí alebo ju súrne potrebuje doplniť či vymeniť, môže ju dostať len od iného človeka, od dobrovoľného darcu. Každá zložka krvi má svoju osobitnú úlohu: **červené krvinky** prenášajú kyslík z pľúc do celého tela. **Krvná plazma** obsahuje bielkoviny a z nich najvýznamnejšie sú protilátky, neodmysliteľné pre obranyschopnosť organizmu. **Biele krvinky** chránia človeka pred infekciou a ochoreniami. **Krvné doštičky** zasa pomáhajú pri zastavení krvácania. Z krvi sa získavajú rozličné prípravky, ktoré sa používajú na liečbu viacerých ochorení. Z krvi jedného darcu možno vyrobiť lieky pre viac pacientov. Spracovaním krvnej plazmy sa získava celá škála liekov, ktoré sa nedajú nahradiť. Ľudia s poruchou zrážania krvi sú napríklad na niektoré z týchto liekov odkázaní celý svoj život. Bez darcov krvi by však ich liečba bola nemysliteľná.

Darcovstvo krvi

Je neodmysliteľnou súčasťou liečebno-preventívnej starostlivosti o občanov. Preto je jednou z priorít Slovenského Červeného kríža v spolupráci s Národnou transfúznou službou SR a hematologicko-transfuziologickými oddeleniami nemocníc spolupracovať pri výchove k darcovstvu.

Pravidlá a podmienky

Darovať krv môže každý zdravý človek vo veku od 18 do 60 rokov, pričom muži každé dva mesiace a ženy každé tri mesiace. Existuje aj takzvaný Etický kódex darcovstva krvi a krvnej plazmy. Bol prijatý v roku 2000 Medzinárodnou spoločnosťou pre krvnú transfúziu (ISBT). Obsahuje zoznam niekoľkých pravidiel. Najdôležitejšie a prvé z nich je to, že darcovstvo krvi vrátane krvotvorných tkanív pre transplantáciu má byť za každých okolností dobrovoľné a bezplatné a na darcu sa nesmie vyvíjať žiaden nátlak.

Oceňovanie

Oceňovanie mnohonásobných darcov krvi je odstupňované nasledovne:

1. **Odznak** symbolizujúci kvapku krvi rubínovej farby – po prvom darovaní
2. **Bronzová plaketa** Prof. MUDr. Jana Janského – po desiatom darovaní
3. **Zlatá plaketa** Prof. MUDr. Jana Janského – po dvadsiatom darovaní
4. **Diamantová plaketa** Prof. MUDr. Jana Janského – po šesťdesiatom darovaní u žien a po osemdesiatom darovaní u mužov.

Pocit záchrany je úžasný

Vyštudoval Lekársku fakultu v Košiciach.

Má špecializáciu z vnútorného lekárstva a hematológie.

Po štúdiu začal pracovať v Nemocnici s poliklinikou v Levoči.

Dodnes tam pôsobí ako primár hematologicko-transfúzneho oddelenia.

Ako člen levočského Spišského dejinného spolku sa rád venuje histórii.

Rastislav Osif

Božiu prítomnosť vo svete najviac vnímame v stvorenej prírode a hlavne v stvorení človeka. V tom, že dokáže myslieť, dokáže sa smiať, dokáže skúmať svojím rozumom tento svet. Kto si pozorne prečíta v odbornej lekárskej literatúre, ako všetko v ľudskom tele úžasne funguje, musí žasnúť. A veriaci človek žasne nad múdrosťou jeho Tvorcu.

• **Dokáže sa lekár aj po rokoch praxe nadchnúť nad tajomstvom ľudskej krvi, bez ktorej nemôže existovať ľudský život?**

Samozrejme, že som nadšený tým, čo krv dokáže a čo znamená pre človeka a pre jeho život. Hoci je pravdou, že po čase sa to určitým spôsobom stáva rutinou. Ale to zrejme prichádza v každom povolání.

• **Čo je na práci lekára pracujúceho s ľudskou krvou fascinujúce?**

Sú to také situácie v práci lekára, keď musí dať pomyselný klobúk dolu pred tou nenahraditeľnou tekutinou a tiež sa pokloniť pred darcami, ktorí prichádzajú a zachraňujú životy pacientov. Najlepšie to vidno na chirurgii alebo aj na rýchlej lekárskej pomoci,

kde slúžim. Tam vidím priamo v teréne účinok podanej krvi napríklad pri záchrane človeka z autonehody alebo po úraze. A pocit záchrany je úžasný. Také zadosťučinenie.

• **Existuje etický kódex darcovstva. V ňom je definovaných niekoľko pravidiel a princípov. Sú to napríklad tieto:**

- Pacient má byť informovaný o známych rizikách a liečebnom účinku transfúzie. Aké sú to?

Riziká vyplývajú z toho, že krv je živý materiál. Môže a nemusí obsahovať aj niektoré zložky alebo vírusy, ktoré nechceme, aby obsahovala. To znamená, že krv je síce dôkladne vyšetrená, ale na druhej strane nikdy nie je vylúčená takáto možnosť. Kvôli tomu by mal byť človek prijímajúci krv o tom informovaný. Samozrejme, pokiaľ to dovoľí jeho zdravotný stav, teda keď je pri vedomí.

- Pri darcovstve sa nesmie stať žiadna diskriminácia darcov z hľadiska pohlavia, rasy, národnosti alebo náboženstva. Teda nemôže si pacient vyslovene nepriať krv od niekoho, preňho „nevychovujúceho“?

Darcovstvo prebieha anonymne a veľmi diskkrétne. Ani darujúci a ani prijímateľ o sebe nevedia. My však vedíme presnú registráciu. Všetko je pod prísny lekársky dohľadom.

- Darcom nemôže byť ten, kto dostal transfúziu krvi alebo plazmy. Prečo?

Môže, ale až po určitej dobe, napríklad po roku. Je to obdobie, kedy by sa mohli prejaviť určité nechcené účinky po prijatej transfúzii,

MUDr. Rastislav Osif

a preto nie je vhodné, aby darca v tomto čase daroval krv.

- Darcom môže byť zdravý človek vo veku 18-60. Pri opakovanom darovaní do 65 rokov. Prečo?

Máme registrovaných pravidelných darcov. Ak teda niektorí z tých pravidelných prekročí 60 a jeho zdravotný stav mu to dovoľuje, tak to nie je problém. Táto podmienka sa skôr týka prvodarčov.

• **Máte za sebou už dlhšiu odbornú prax, z toho 12 rokov ste primárom HTO. Myslíte si, že sa postupne mení kvalita krvi? Napríklad vplyvom zlého životného prostredia, nezdravého životného štýlu, častého stresu, vplyvom elektrosmogu, ktorý nás obklopuje? Ak áno, znamená to, že ďalšie generácie budú viac náchylné napríklad na leukémiu?**

Nemyslím si. Chemické zloženie krvi je u našich dlhodobých darcov stále rovnaké. No samozrejme človek môže ovplyvniť kvalitu krvi napríklad zdravým životným štýlom. Udeje sa to napríklad už vtedy, ak sa vzdá napríklad cigariet a alkoholu. Darovať krv môžu len zdraví ľudia. Sna-

ha o zachovanie zdravého životného prostredia- ako predpokladu tohto zdravia- je však vždy aktuálna a potrebná.

• **Čo sa deje v tele človeka, ktorý daroval krv?**

Samozrejme, že organizmus reaguje ihneď, napríklad aj poklesom tlaku krvi. Telo sa snaží nahradiť stratenú tekutinu tým, že sa ju pokúša získať z mimocielnych zásob a stúpa aj vstrebávanie vody v čreve. Aj preto sa odporúča po odbere vypiť väčšie množstvo tekutín. Úprava zmien v krvnom obraze a zložení krvnej plazmy je dlhodobější záležitosť. Preto je možné krv darovať len po istom časovom odstupe.

• **Sú nejaké nové poznatky v oblasti výskumu ľudskej krvi alebo je to už uzavretý proces? Vedia už odborníci všetko?**

Práve naopak. Sme ešte len v začiatkoch skúmania a bádania a myslím si, že ten proces nebude ukončený. Stále je čo objavovať v ľudskej krvi.

• **V ktorom období je najväčší záujem darcov?**

Je to hlavne tzv. Valentínska kvapka krvi (14.2.),

Študentská kvapka krvi (17.11.) a Vianočná kvapka krvi.

• **Majú Slováci v porovnaní s ostatnými krajinami dostatočný záujem o darcovstvo?**

Ešte som to s inými krajinami neporovnával. Snáď najlepší prehľad máme o susednom Česku. No skúsenosť hovorí, že áno.

• **Putuje slovenská krv aj do zahraničia (a naopak). Ak áno, ktoré sú to krajiny?**

Nie, je to zložitý proces. Z krvnej plazmy našich darcov, čo je časť krvi, sa však v zahraničí vyrábajú niektoré liečivá, ktoré ale naspäť pričádzajú na Slovensko.

• **Myslíte si, že je možné, aby niekedy o X-rokov vedci vynali náhradu krvi, resp. ju vedeli vyrobiť?**

Samozrejme, že vo výskume prebiehajú rôzne procesy a sú aj pokusy hľadať alternatívu. No momentálne je to tak, že ľudská krv sa nedá ani vyrobiť ani plnohodnotne nahradiť. A do budúcnosti? Kto vie...

Za rozhovor a informácie ďakuje Monika Hodnická

Pravda alebo len mýtus?

Medzi ľuďmi kolujú často pomýlené názory a predstavy. Aký je teda názor odborníka na nasledovné vyjadrenia?

1) Pri darovaní je riziko nákazy, napríklad aj cez ihly.

Stanovisko lekára: Nie je to pravda. Pri transfúzii sa pracuje s vysoko sterilným, jednorázovým odberovým materiálom. Doposiaľ som ani nepočul o tom, aby sa taký prípad na Slovensku vyskytol.

2) Ak človek začne s darcovstvom, po istej dobe si telo na to zvykne a začína „reagovať“ tak, že človek má pocit, akoby „musel“ ísť na odber, telo si to žiada.

Stanovisko lekára: Môj názor je, že to nie je pravda. Hoci na druhej strane sa stretávam s ľuďmi, ktorým sa to tak vidí. Osobne som tiež darcom a nemám ten pocit.

3) Krv získaná od darcu môže „ovplyvniť“ človeka. Veď krv nesie v sebe aj genetickú informáciu o darcovi.

Stanovisko lekára: Nie, darovaná krv neovplyvňuje ani psychiku človeka, ani jeho temperament či povahu.

Vianočné zvyky na Tepličke

Vianoce sú tu každý rok, a predsa sú jedinečné, neopakovateľné. Všetci ich túžobne a s detinskou radosťou očakávame, tešíme a pripravujeme sa na ne. Sú sviatkami pokoja, ľudskosti, lásky a porozumenia.

Vianočné tradície sa veľmi nelíšili od tých ostatných. Nie až tak v dávnej minulosti mali Vianoce oveľa duchovnejší rozmer. Ľudia neboli zatažení zháňaním darčiekov, neboli supermarkety, skoré predvianočné reklamy. V obchode sa kupovali len najpotrebnejšie veci. Na dedine takmer všetko, čo malo byť na štedrovečernom stole, si zväčša dopestovali alebo vyrobili sami.

Po sv. Kataríne dedina stíchla od veselí, zábav a iných radovánok. Začal sa advent – obdobie stíšenia sa, čas zmierenia a duchovnej prípravy. Od 15. decembra sa v dedine začala pobožnosť predvianočného Deviatnika – hľadanie duchovného prístrešia pre Svätú Rodinu. Ľudia počas deviatich večerov za zvonenia Anjel Pána putovali s obrazom Svätej Rodiny z domu do domu, aby hľadali prístrešie podobne ako v Betleheme. Pritom spoločnou modlitbou a adventnými piesňami sa pripravovali na dôstojné oslávenie Ježišovho narodenia a vyprosovali si jeho

milosti, lásky a pokoja v rodine. Do prípravy prijatia obrazu Svätej Rodiny bola zapojená celá rodina, ktorá sa na prijatie pripravovala ako na vzácneho hosťa.

Vianočné prípravy sa začali upratovaním príbytkov. Pred štedrým dňom sa napiekli koláče, prevažne kysnuté,

stôl sa podávala najmä hrachová polievka s hubami a ryba so zemiakmi. Okrem toho sa podávali oblátky, lokše s makom, orechy, med, cesnak, jablká, sušené slivky, makové koláče.

Na hlas zvonu sa začalo štedrovečerné stolovanie. Začínalo sa modlitbou Anjel Pána, modlitbou za blízkych zosnulých, ktorých stolička pri stole ostala prázdna, potom sa pokračovalo modlitbou za požehnanie celej rodiny. Samotná večera sa začínala oblátkou, ktorú otec rodiny rozlomil na toľko kúskov, koľko bolo členov rodiny a každému podal jeden kúsok. Symbolizovalo to súdržnosť rodiny a autoritu rodičov.

Romantiku a čaro Vianoc umocňovala aj cesta na polnočnú sv. omšu do Markušoviec. Po návrate z nej nás doma čakali „Ježiškove krstinky“ – prvé mäsové

jedlo po prísnom pôste.

Dnes je obraz Vianoc iný, prispôbený dobe, v ktorej žijeme. Skúsme sa však zastaviť a vrátiť do Vianoc nášho detstva, aby sme znova zažili pokoj v sebe samých i v rodinách a oslávili narodenie Pána Ježiša s opravdivou radosťou, lebo On je zosobnením Božej lásky, ktorá prišla k nám.

Mária Koňaková

K adventu patrí v Tepličke pravá zabíjačka

nesmel chýbať tzv. postník – kysnutý koláč na vode a bez masti, z ktorého sa na Štedrý deň pripravili makové lokše (bobaľky). Šterý deň bol dňom prísneho pôstu. Ráno zavítali prví vinšovníci – chlapci a muži. Dievčatá a ženy chodili spievať večer po štedrovečernej večeri. Keď sa začalo s prípravou štedrej večere, deti v izbe ozdobovali vianočný stromček – jezulaň. Na štedrovečerný

Vianoce už prišli...?!

Takto nejako začínajú alebo v konečnom dôsledku vyznievajú skoro všetky vianočné reklamy. Mám však pocit, že každým rokom začínajú o niečo skôr. Už od októbra ich počujeme v rádiách vidíme, v telke, v obchodných domoch či na internete.

A pri všetkej úcte k samotnej podstate Vianoc nám to pomaly ale isto začína ísť, ako sa vraví „na nervy“.

Žijeme neskutočne čudnú dobu. V zime si plánujeme a predplácame letnú dovolenku a v lete sa z časopisov dozvedáme, aká farba bude hitom pre najbližšie Vianoce. No nie je to „choré“? Akoby sme jednotlivé obdobia preskakovali a žili v predstihu, lebo nám to nanúti trh, obchod a reklama.

Veľa z nás žije v tom, že má pred sebou ešte veľmi dlhý život. A tak sa

naháňame za materiálou, chceme zabezpečiť seba, deti, potom vnúcatá a tak ďalej a tak ďalej. Poznáte to sami.

Častokrát sa však stane nejaká neprijemná a nepredvídateľná udalosť a všetko je fuč. Veci podstatné sa stanú malichernými a nepodstatné dôležitými. Ako veľmi rýchlo, často aj v okamihu sekundy, sa nám zmení rebríček hodnôt. Vtedy však už čas nedokážeme vrátiť späť. Až vtedy pochopíme veľa vecí.

Dávame si navzájom darčeky, vyzdobujeme si príbytky. Na štedrovečernom stole nič nechýba, jednoducho super „atmosféra“, Vianoce už prišli. Máme ich však aj vo svojich srdciach? Nepozabudli sme pri tom našom zhone, čím vlastne pre nás Vianoce majú byť? Nezabudli sme náhodou na to, že Vianoce majú byť pre nás oslavou narodenia nášho Spasiteľa, ktorý prišiel

na tento svet pred mnohými rokmi, aby nás všetkých jedného dňa spasil? Budú to ešte vedieť o pár rokov aj naše deti? Budú to vedieť od nás alebo len prostredníctvom médií? Tu už si odpovedzte každý sám. Nezabúdajme však na to, že Vianoce by mali byť hlavne o pokoji, dobre, o láske medzi ľuďmi, o láske a súdržnosti v rodinách, o vzájomnom pochopení i odpúšťaní.

Mali by sme preto zabudnúť na staré spory a hnevy. Nie však len preto, že sú tu Vianoce. Ale preto, že sa chceme zmeniť a chceme byť lepšími, tolerantnejšími a chápacejšími k tým ostatným, s ktorými sa dennodenne stretávame doma, v práci, v obchode či na ulici. Vôbec to nieje ľahké, ale začať môžeme každým novým božím dňom. Veď o koľko ľahšie a šťastnejšie by sa nám žilo!

Mária Košalová

Starostlivosť o zverený poklad

Moja vďaka za to, že som a že môžem plnohodnotne prežívať chvíle na tomto svete, patrí rodičom. Až teraz, keď máme dom plný detského štebotu, si uvedomujeme, akú obeť, lásku, trpezlivosť,

sv. Jána Bosca, ktorý mi zarezonoval a hoci zďaleka nie stopercentne, snažím sa vniesť ho do našej výchovy. Je jednoduchý na pochopenie a zaručene funguje. Mám pocit, že všetci mo-

starostlivosť darovali nám, deťom. Skutočne, byť rodičom nie je vec jednoduchá. Mnohí sa trápime rôznymi otázkami: Ako vychovávať? Ako reagovať na rôzne situácie? Neprehnal som to? Zaslúži si dieťa trest? A aký trest? Čo trápi moje dieťa? Ako sa mu priblížiť? Kde som spravil chybu? Ako sa vyhnúť chybám pri výchove?

Napriek tomu, že v súčasnosti sa o tejto problematike veľa píše, hovorí, priestor sčasti ponúka i televízia, pokúsím sa k veci priblížiť i ja svojimi príhovormi, aby sme sa my, rodičia, navzájom povzbudili a zamysleli nad pokladom, ktorý nám Boh v našich deťoch udelil a poveril nás úlohou zveľaďovať ho a zúročiť. Naše deti nepatria do nášho vlastníctva, sú to Božie deti a patria výhradne jemu. Zveril nám ich ako istý človek sluhom svoj majetok, aby ho spravovali v dôvere, že sa nezachováme ako zlý sluha, ktorý ukryl talent v zemi.

Veľa som čítala i počula o preventívnom systéme

derní psychológovia a vychovávateľa neprišli na nič nové, len systém výchovy dona Bosca pretransformujú na dnešné pomery.

Otec či mama často zvyknú reagovať represívne. Nastolia istý zákon, potom dozerajú, aby sa našli previnilci a náležite ich potrestajú. Mali by sme si však osvojiť opačný, preventívny postoj, ktorý spočíva v tom, že pravidlá vysvetlíme a láskavým okom dozeráme na ich dodržiavanie, s deťmi sa veľa rozprávame, vo všetkom ich vedieme, radíme im a láskavo ich napomínáme. Nie však falošnou láskou, ktorá dovoľí deťom všetko a nepozná tresty. Dôležité je získať si srdce dieťaťa. Tu však musím podotknúť, že hlavnou povinnosťou otca voči svojim deťom je milovať ich matku. A naopak. Ak toto deti v rodine môžu zažívať, sú si istejšie, cítia sa bezpečne. Je to veľký predpoklad, že si získame i ich srdcia a naša výchova bude smerovať správnym smerom.

Adriana Lazorová

Mladí priatelia!

Je to opäť tu! Nezastaviteľne sa k nám blížia, ba už sú tu! Vianoce. Vidíme to na vianočných ozdobách ulíc, v množstve letákov a skvelých ponúk... Nezabúdajme však na to, čo je, bolo a vždy bude na týchto sviatkoch najdôležitejšie.

Hľadá sa láska

Na veľkom billboarde pri ceste je napísané veľkými písmenami: „Hľadá sa láska.“ Je blízko pred Vianocami a všetko je pokryté krásnou bielou snehovou vatou. Len červené písmená svietia na čistom pozadí veľkej tabule. Ľudia prechádzajú okolo nej autami, jazdia rýchlo, ponáhľajú sa z práce, do práce, na nákupy, zháňajú darčeky a stromčeky.

Bilboard si nikto z okoloidúcich alebo skôr z okoloponáhľajúcich nevšima, venujú mu maximálne jeden pohľad a utekajú ďalej. Veď čo dnes možno nájsť na billboardoch? Samé reklamy, politické kampane... to už predsa takmer nik nečíta. Tabuľa stojí pri ceste už týždeň, ale ešte stále o nej vie len málokto.

Raz poobede šla okolo mamička so svojou dcérou, malým šesťročným dievčatkom, ktoré sa práve naučilo čítať. Veselo si obzeralo okolie, tešilo sa domov na ozdobovanie vianočného stromčeka. Zrazu zbadala tabuľu a začala hláskovať: „Hľadá sa la-lás-ka. Mamička, čo to znamená? Kto to napísal?“ Prvýkrát sa niekto zamyslel nad touto vetou. Mamička chcela svojej dcérke odpovedať, ale nevedela. Kto môže teraz hľadať lásku?! Teraz, keď nevie kam skôr? Keby niekto zháňal nový počítač alebo lyže, ale lásku? Také nmoderné, také nepredvianočné, nepraktické.

A kto v tomto čase hľadá lásku? Malé dieťaťko v jasliach, ktoré chce našu opateru, našu pozornosť. Veď sa blížia jeho narodeniny. Všetci, aj ja, aj ty, oslavujeme naše sviatky s tými, kto-

rých máme najradšej. Prečo by si toto dieťaťko nemohlo priať to isté, mať okolo seba nás všetkých, cítiť, že ho máme radi?

Veľkým paradoxom je, že láska sa hľadá práve na mieste, kde Láska prišla na svet. Nielen vtedy v Betleheme, ale aj v súčasnosti ostáva Ježiško v jasličkách na úkor nádhery, našej pohodlnosti a rôznych zvykov sám.

Ak poznáš lásku, ak ju máš v sebe, vezmi ju k malému Dieťaťku v jasliach. To bude preňho a aj pre teba najkrajší darček Vianoc.

Prajeme vám, milí čitatelia a predovšetkým vám, milí mladí, aby ste sa počas tohtoročných Vianoc vedeli zastaviť a vychutnať si tie jedinečné chvíle v blízkosti Lásky, rovnako ako aj v kruhu svojich najbližších, rodičov, súrodencov a priateľov. Neberme tento čas len ako krátku pauzu pred skúškami, polročnými písomkami, odovzdaním SOČ-iek či iných prác. Vychutnajme si lásku, ktorú nám malé Dieťaťko dáva a ktorú od nás aj potrebuje.

Krásne Vianoce želajú
Lýdia a Michal

Prosím, sľubujem ... a čo tak ďakujem?

Prosím Ťa, daj... Pane na nebi, ak toto spraviš, sľubujem, že... Ako sa cítíme pri vyslovovaní podobných myšlienkových zvrátov? Nastala hraničná situácia, ide nám o veľa. O krk, kožu či hlavu. V diaľke sa črtá problém, ktorý sa viditeľne približuje a už už nás má vo svojich chápadlách. Keď sa všetky zbrane kazia a slamka topiaceho sa je nalomená, na scénu prichádza modlitba. Sme ochotní prosiť na kolenách a sľúbiť aj modré z neba. Stáva sa z nás malý prváčik, ktorý si pred návštevou zubára sľubuje umývanie zubov ráno, na obed i večer.

Zázrak! Ako blesk z jasného neba sa objavil posledný náboj, slamka má zrazu silu Herkula a pán zubár má dovolenku. Padne nám kameň zo srdca, telom preletí úlava a nastávajú pocity šťastia a radosti zatienujúce slovičko vďaka, ktoré sa ešte len vyberá na cestu do výšin. Rýchlo zabúdame na sľúbené hory – doľu, čarovné slovičko ĎAKUJEM vyslovíme väčšinou len sporadicky, bez zastavenia, premýšľania či úprimného vyslovenia. Po chvíli sa vrátíme späť do chaosu súčasnosti, žijeme si naďalej s ľahkosťou minulosti a detská časť nášho JA si pred spaním odlomí kúsok čokolády ukrytej kdesi v zásuvke...

Hovorí sa, že koľko ľudí, toľko chutí. Každý z nás je iný. Inak myslíme, smútime, radujeme sa i ľúbime. Máme rôzne názory na bytie, svet vokol nás i vlastnú predstavu o Bohu. Ale všetci ho vo svojej podstate cítime. Hrá svoju rolu v každom človeku bez ohľadu na to, či dotyčný v Neho verí alebo nie.

Chamtivosť a samolúbošť sú prirodzenými vlastnosťami človeka, aj keď to nie sú, samozrejme, plusy charakteru. Vieme brať, naučili sme sa dávať a dokonca aj ďakovať. Lež čo z toho, keď väčšina našich ďakovaní pramení z dokonale naučenej odpovede dieťaťa, keď ho niekto obdaruje cukríkom. Povie síce ďakujem, ale v skutočnosti nemyslí na nič iné, len na sladkosť na jazyku...

Zastavme sa, premýšľajme a skúsme derivovať slovičko ďakujem. Vzorec na to, ako zo záľuby vytvoriť úprimnosť, musí najst' vo svojom srdci každý sám.

Ďakujem za smútok, lebo aj po tej najväčšej búrke vyjde slnko. Ďakujem za bolesť, lebo pocit úľavy je krajší ako ona. Ďakujem za rozchod, lebo som prežila lásku. Ďakujem za pády, lebo ystanem a pevnejšie stojím na nohách. Ďakujem za život, lebo ľúbim...

Veronika Cvenegrošová ■

Milí dobráčikovia!

Štedrá večera, koledy, chvíľka napätia, rozžiarené očka, rozbalovanie darčiekov. To všetko patrí ku štedrému dňu, všetci sa tešíme prekvapeniam pod stromčekom. Je ich niekedy neúrekom, mnohí si uvedomujeme, že si ich ani nezaslúžime.

Neviem, aký je váš názor, ale skúsme spoločne porozmýšľať, čo robievame počas Vianoc, čo považujeme za dôležité. Pri slove Vianoce, priznajme sa, myslíme hlavne na darčeky, aké by mali byť, tešíme sa na nich, v reklame máme veľké množstvo ponúk, koledy nám v obchode hrajú už od 3. novembra, tesne po dušičkových sviatkoch. Tešíme sa i na prázdniny, na sneh, netešíme sa na ten zhon a upratovanie, ale urobíme všetko preto, aby sa pod tým stromčekom ukrývalo čo najviac prekvapení. Sú Vianoce skutočne len o darčekom a prázdninách? Dobráčikovia, veľmi ma to trápí, že už od mala sa do vašich srdiečok vrývajú také nesprávne hodnoty, myšlienky. Televízia, obchody, mnoho dospelých vás klame a chcú premeniť klamstvo na pravdu. Je veľmi dobre, ak máte rodičov, ktorí vás vedia upozorniť na zlo vo svete a prezradia vám tajomstvo Vianoc. Darčeky majú byť len ozdobou týchto sviatkov, sú prejavom vzájomnej lásky medzi rodičmi, tiež medzi rodičmi a deťmi, k príjemnej atmosfére patrí i upratovanie, príprava jedál a sladkostí, samozrejme s mierou. Tým najdôležitejším, najhodnotenejším je v skutku Pán Ježiš, Boh, Spasiteľ. Vianoce majú byť nielen spomienkou na Jeho narodenie, ale mal by sa narodiť v našich srdciach, teda v nás

prebývať. Každý rok by sa z nás mali stať lepší ľudia, lebo každý rok nás navštívi Pán Ježiš a po Vianociach nechce odísť, chce ostať s nami. Cíti sa na návšteve v našom srdci veľmi dobre, keď mu zveríme naše skutky pod Jeho ochranu a pomoc, keď

sa snažíme konať dobro. Ale keď na Neho zabudneme, začíname sa od neho vzdalovať, uchylujeme sa k závidia, škriepkam, leňošaniu, odvrávaniu,... zavrieme dvere srdca, zarmútíme Ježiša. No On je taký dobrý kamarát, že i napriek tomu nás má rád, chce prísť naspäť k nám a pomáhať nám naďalej. Poprosme ho o odpustenie, pozvime ho a on sa znova k nám priblíži.

Výsledky súťaže

Ďakujeme za správne odpovede všetkým, ktorí ste sa zapojili. Bolo vás spolu štrnásť. Vyzebovali sme J. Hamrákovú (Komenského 28), M. Reinerovú (Slovenská 9), S. Pačárovú (Bystrá 1) z Markušoviec.

Hádanka

Letia, letia hviezdy biele.

Ako z čipiek tkané celé.

Plno ich je na stráni.

Chytiš - voda na dlani.

Čo je to?

Správnym odpoveďami sa potešíme a iste ich opäť odmeníme.

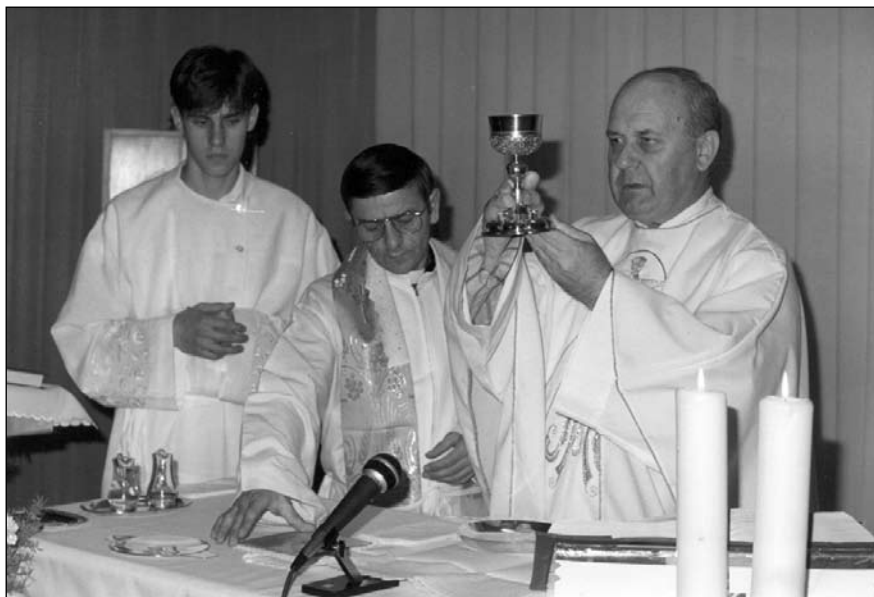
Prajeme vám pekné, radostné, zároveň pokojné a Božou milosťou naplnené vianočné sviatky, do nového roka veľa darov Ducha Svätého, aby vás sprevádzal vo vašom konaní a posilňoval svojimi darmi.

Peter a Adriana ■

Rozlúčka s kňazom

Pán života a smrti povolal z pozemskej púte 1. novembra 2007 pátra Jozefa Hanzelyho SVD

- Narodil sa 12. novembra 1931 v Hrabušiciach.
- Do Spoločnosti Božieho Slova vstúpil roku 1942.
- Večné sľuby zložil 17. 5. 1970.
- Za kňaza bol vysvätený 19. júna 1971 v Bratislave.
- V rokoch 1951-60 pôsobil ako učiteľ v Gánovciach a Poprade. Popritom diaľkovo vyštudoval na Vysoké pedagogickej škole v Prešove odbor matematika a fyzika.
- V rokoch 1961-62 bol vyšetrovaný a internovaný vo Valdicích. Po amnestii v roku 1962 pôsobil ako technik u Okresnej správy spojov v Spišskej Novej Vsi.
- V rokoch 1968-71 študoval teológiu na CMBF v Bratislave. Po vysviacke pôsobil v rokoch 1971-1974 ako kaplán v Markušovciach, v rokoch 1974-82 ako správca farnosti Vyšný Slavkov a v roku 1982-90 ako správca farnosti v Kluknave.
- V rokoch 1990-92 bol po zmene režimu prvým rektorom misijného domu v Nitre na Kalvárii a od roku 1992 až do svojej smrti pôsobil ako duchovný u sestier Najsvätejšieho Vykupiteľa vo Vrúcku.
- Zádušná svätá omša bola v ponde-

lok 5. novembra 2007 o 14.00 hod. v kostole Nanebovzatia Panny Márie v Nitre na Kalvárii.

Rozlúčková pohrebná svätá omša sa konala dňa 5. novembra 2007 vo Vrúcku o 9 hodine.

Za prítomnosti otca biskupa Mons. Rudolfa Baláza, mnohých kňazov, rehoľných sestier, sestry Julky, veriacich všetkých farností, kde pôsobil, sme odprevadili na poslednej ceste pátra Jozefa Hanzelyho. Rozlúčila sa s ním celá naša farnosť Markušovce, Teplička a Lieskovany.

Ďakujeme Pánu Bohu za príkladného a obetavého kňaza, na ktorého sme ani po 30 rokoch nezabudli. Jeho odchod nás všetkých zarmútil, ale aj upozornil, že nežijeme len pre tento svet, že stredobodom života je žiť v Kristovi a milovať všetkých s láskou.

V tichu modlitby, spomienok a sĺz sme sa s pátrom Jozefom rozlúčili v nádeji vo večný život.

vďační veriaci
(spracovala Marta Kamenická)

INFORMÁTOR

- Od 11. do 17. novembra 2007 sa pán kaplán Valentín Kokoruďa zúčastnil duchovných cvičení v moravskom Velehrade spolu s ďalšími kňazmi z Čiech, Moravy a Slovenska. Exercitátorom bol páter Kodet.
- V novembri Architektonický ateliér GAM z Ružomberka dokončil návrh riešenia kostolného nádvorja v Tepličke. Po prerokovaní návrhu s Hospodárskou radou Tepličky a po prípadnom vyjadrení Spišského biskupstva a Správy pamiatok sa návrh dorieši do detailov, aby sa mohli práce realizovať v roku 2008.

- Farský úrad v Markušovciach požiadal Správu pamiatok o vyjadrenie k riešeniu okien na farskom Kostole sv. Michala archanjela v Markušovciach. Nakoľko nás už zastihla zima, po predbežných schváleniach by návrh mohol byť realizovaný v priebehu roka 2008.

- Firma Boroko, ktorá sa stará o funkčnosť zvonov na kostolnej veži v Markušovciach i v Tepličke, prisľúbila, že ešte do tohtoročných Vianoc uvedie do chodu hodiny na kostolnej veži v Markušovciach zapojením na nový elektrický motorček ťahania hodín. Hodiny budú aj odbíjať každú polhodinu a potom celú hodinu podľa toho, koľko bude hodín.

Milí naši ctelia posvätného ruženca!

Všetkých Vás chcem srdečne pozdraviť, predovšetkým dôstojného pána farára Palušáka z Iliášoviec, nášho pána farára Jána Dudu.

Zúčastnili sme sa dnes duchovnej obnovy, čím sme zase na nejaký čas duchovne pookriali. Keďže duchovná obnova a modlitba posvätného ruženca patria do rámca aktivít Spoločenstva posvätného ruženca, chcem sa Vám, dôstojný pán farár Palušák, poďakovať za vykonanie duchovnej obnovy a za Vaše poučné prednášky so želaním zdravia a Božích milostí.

Mesiac október ako mesiac posvätného ruženca sa

už pomaly končí. Pri tejto príležitosti sa chcem poďakovať nášmu pánu farárovi za organizovanie modlitby posvätného ruženca všetkých stavov a pani Marte Kamenickej za organizovanie našich Ruží pri modlitbách sv. ruženca. Vďaka patrí aj Vám, milé naše členky, že ste sa v hojnom počte zúčastňovali na spoločnej modlitbe posvätného ruženca a hoci s trémou, ktorú sme sa snažili prekonať, kľakali sme pred oltár a predmodlievali sme sa posvätný ruženec.

(Príhovor pani K. Dobranskej, hlavnej matky RS v Markušovciach)

Vyberáme z prác našich detí

Mária, oroduj za nás! Miriam Sivačková, Markušovce (9 rokov)

Monika Klučárová, Markušovce

Kristínka Pentáková, Markušovce (8 rokov)

Rodinné rezy

Korpus

5 vajec, 12 dkg práškového cukru, 12 dkg polohrubej múky, 2 dkg kakaa (2 lyžice), 1 prášok do pečiva, 5 lyžíc ľahkej vody, 1 džem – čučoriedkový a 2 lyžice ríbezľového

Postup

Žltka vymiešame s cukrom, pridáme 5 lyžíc vody, z bielkov vyšľaháme tuhý sneh a 1 lyžicou práškového cukru. Všetko striedavo spojíme: múku s práškom a kakaom, žltka s cukrom a sneh. Pečieme na papieri na veľkom plechu alebo v tortovej forme. Po vychladnutí cesto prekrájime na tri diely.

Plnka

3 dcl mlieka, 9 dkg cukru, 2 žltka, 2 vajcia, 1 vanilka, 1 Zlatý klas a 2 lyžice hladkej múky – uvaríme krém. Zvlášť vymiešame 1 palmarín a 2 lyžice práškového cukru, po vychladnutí spojíme s krémom, pridáme 3 lyžice kakaa a plníme.

Spodné cesto natrieme kombinovaným džemom, na to dáme plnku, zase cesto a plnku a vrchné cesto natrieme džemom a priložíme na plnku. Zafašíme koláč a natrieme zvyšnou plnkou alebo čokoládovou polevou.

Dobrú chuť praje
Marta Kamenická